No. 1245 Zaterdag 9 November 1907. 24ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag. Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling. Voor het Buitenland per jaar fl. 10,— Afzonderlijke nummers fl. 0.20,

BUREAUX VAN DIT BLAD
REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223
ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

E Courant aki ta sali toer dia Sabra. Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna pagá padilanti Pa lugarnan foi Curaçao; Bonaire i Aruba fl. 10,— pa anja. Un number sol fl. 0,20.

Curaçao, 8 November

Belastingherziening.

GEBRUIKSBELASTING.

MEMORIE VAN ANTWOORD.

De geachte Lezer zal zich herinneren, dat de Afdeelingen van den Kolonialen Raad in het V. V. van gevoelen waren, dat de gebruiksbelasting beperkt moest blijven tot de benedenwindsche eilanden; de bovenwindsche waren te arm om nog zwaarder belast te worden. De Gouverneur deelt dit gevoelen geenszins Z H.E.G. is van meening, „dat de oeconomische verhouding tusschen de verschillende lagen der bevolking op de bovenwindsche eilanden niet zoozeer verschillend is, dat op die eilanden eene zoo ingrijpende afwijking van het ontworpen stelsel gerechtvaardigd of zelfs in het oeconomisch belang dier eilanden is te achten; te meer, daar bij de gebruiksbelasting het beginsel van belasting naar draagkracht voortdurend tot zijn recht komt.

Waar in enkele der van die eilanden ingezonden requesten wordt aangedrongen op verhooging van het bestaande invoerrecht, voor alle artikelen gelijkelijk hoog, en zelfs op behoud van het uitvoerrecht, kan de ondergeteekende het daaruit blijkende oeconomische inzicht geenszins deelen. Deugdelijke argumenten daarvoor zijn dan ook in die requesten niet aangevoerd.

Het schijnt echter niet onmogelijk om aan den wensch, om met de overige ingezetenen der kolonie op ongelijken voet behandeld te worden, zooveel doenlijk te voldoen zonder de aangenomen juiste oeconomische beginselen over boord te werpen, nl. in de richting van verlaging van sommige tarieven."

PIANO'S.

„Maar al te vaak is in de Kolonie een piano wel verre van een bewijs van gegoedheid, slechts een droevige herinnering aan betere tijden, aan vervlogen weelde", zoo oordeelde het Voorloopig Verslag, reden waarom vele leden van den Raad overwegende bezwaren hadden piano's te belasten. Hierop antwoordt de Gouverneur:

„De bezwaren tegen den grondslag piano's ingebracht, heeft de ondergeteekende aandachtig overwogen Het geen in de eerste plaats wordt aangevoerd schijnt den ondergeteekende niet van overwegend belang toe; hoewel toegegeven wordt, dat de bedoelde gevallen zich voordoen, blijven zij toch, naar bij meent, uitzonderingen.

Is zijne meening juist, dan wil het hem voorkomen, dat aan zoodanige bijzondere gevallen de maatregel niet behoeft opgeofferd te worden.

De leden van den K. R. wezen er op hoe velen zich dikwerf met de grootste opofferingen uit de tweede, soms uit de derde hand een oude piano aanschaffen om op goedkoope wijze wat vroolijkheid in huis te brengen. De belasting zou daarom in de meeste gevallen zeer onbillijk drukken.

Dit tweede bezwaar acht de Gouverneur belangrijker. „Aan 't verschil in waarde tusschen verschillende piano's is wel gedacht, doch er is bij den belastingvoet, die ter verkrijging van aequivalent noodig scheen, geen middel gevonden om zonder veel omslag en bezwaren daarin te voorzien. Waar de keuze beperkt is, is het volmaakte niet te bereiken en de grondslag heeft de groote voordeelen van zeer algemeene toepasselijkheid, eenvoudigheid, geringe kans op ontduiking, weinig aanraking of geschillen met de administratie. Het middel om het in de tweede plaats geopperde bezwaar te ondervangen is slechts te vinden in den belastingvoet zelf, nl. in verlaging daarvan, insluitende een verlies op dit onderdeel. De opbrengst van dezen grondslag voor de benedenwindsche eilanden was geraamd op f 2,850.—"

Eenige leden gevoelden meer sympathie voor een belasting naar het meubilair. De Gouverneur is het hiermede in theorie volkomen eens, doch naar zijne meening, „zouden in de praktijk de bezwaren te groot zijn. Behalve toch, dat elk meubilair zou moeten geschat worden, hetgeen natuurlijk gepaard gaat met opneming door schatters van alle vertrekken, bestaan nog de volgende bezwaren. De plaatselijke omstandigheden zijn niet van dien aard, dat de belasting billijk zou drukken; aan het meubilair wordt dikwijls niet zooveel ten koste gelegd als tot de andere uitgaven in verhouding staat, de noodzakelijke vrijstelling van het meubilair in huizen beneden een zekere huurwaarde zoude onbillijkheden scheppen; de te verwachten talrijke schattingen, bezwaarschriften en herschattingen zouden onevenredig groote kosten en omslag medebrengen. De grondslag, huurwaarde ook voorgesteld door eenige leden van den Raad, zou ook volgens den Gouverneur ongetwijfeld meer kunnen opleveren, daar de ontworpen belastingvoet, gezien ook de billijke bepalingen bij dit onderdeel, niet hoog is te noemen. Eenige verhooging van vrijstelling en degressie kan daarmede gepaard gaan.

Ten opzichte van het geheel nieuwe denkbeeld betreffende den grondslag

ELECTRISCH LICHT

kan de Gouverneur niet nalaten zijne waardeering uit te spreken, al zijn er ook bezwaren te vermijden. Zoo zij reeds dadelijk opgemerkt, dat, moest deze belasting geheven worden op de wijze als eene op het meubilair, dezelfde practische bezwaren er tegen zouden gelden; er is echter eene zeer eenvoudige heffingswijze mogelijk.

Of deze grondslag evenwel geacht kan worden beter te zijn dan de grondslag piano's, is aan ernstigen twijfel onderhevig. Immers in de eerste plaats heeft hij slechts beteekenis voor het eiland Curaçao. Verder is licht onontbeerlijk, een piano niet; belasting op electrisch licht kan het gebruik van andere, evengoede verlichting ten gevolge hebben; zij kan ook het gebruik van slecht licht bevorderen. De drie laatste bezwaren behoeven echter niet te wegen, wanneer de belastingvoet zeer matig wordt gehouden, bijv: tien cent per licht per maand. Vermoedelijk echter is de opbrengst van dezen aanbevelenswaardigen grondslag eenigszins te hoog geschat; zij kan bij de gedachte heffing op niet hooger dan f 2,100.— gesteld worden, doch ook hiermede kan deze grondslag een gewaardeerd hulpmiddel blijken.

Gebruik makende van de denkbeelden in het Voorloopig Verslag aangegeven, is het den Gouverneur voorgekomen, dat eene combinatie daarvan in verband met bovenstaande beschouwingen de beste oplossing zal zijn.

Wordt de belasting op piano's behouden met belangrijke verlaging, waarin dan ook de andere eilanden medebetalen, wordt als nieuwe grondslag het electrisch licht aangenomen en uit de huurwaarde meer gevonden, dan zal niet alleen het evenwicht, wat de opbrengst der gebruiksbelasting betreft, gemakkelijk bewaard kunnen blijven, doch ook het thans bestaande nadeelig saldo op het totaal voor een gedeelte kunnen worden opgewogen.

De belasting op piano's stellende op slechts f 3.—: zal een verlies ontstaan van f 2,000.—. De grondslag electrisch licht zal opbrengen f 2,100

(De belasting bedraagt voor elk gloeilampje, dat onafhankelijk van een ander licht kan geven, tien cent per maand.)

De grondslag

HUURWAARDE

vordert eene nadere beschouwing. Tegen eenige wijziging in de cijfers der vrijstellingen en verminderingen heeft de Gouverneur in beginsel geen bezwaar, mits de na nauwkeurig onderzoek, vastgestelde verhouding tusschen de cijfers in art. 12 niet wordt verbroken. Stelt men voor: de belasting niet te heffen op Bonaire, wanneer de huurwaarde niet meer bedraagt dan f 48.—, dan moet dit voor Aruba en Curaçao zijn f 64.— f 60.— en f 96.—. Het cijfer f 120.— door den Raad voorgesteld voor Curaçao, komt op zichzelf ook te hoog voor; iemand, die f 108.— verwoont, kan zonder bezwaar iets betalen. Er is echter nog een overwegend bezwaar tegen de in het Voorloopig Verslag voorkomende cijfers, nl. dat zij tengevolge hebben 1°. dat veel meer perceelen onbelast worden 2°. dat door een degressie van f 100.— op Curaçao een te groot bedrag zoude vrijvallen. Hoe belangrijk dit laatste bedrag reeds is, valt in het oog, wanneer men in aanmerking neemt, dat de aftrek, met f 48.- stijgende, op naar schatting ± 900 belaste perceelen eene onbelastbaarheid van f 45,000.— meer ten gevolge heeft; het overige en hetgeen meer vrijvalt op Aruba en Bonaire wordt tezamen geschat op ± f 10,000.—. Berekeningen hebben doen zien, dat de uitkomsten bij dit stelsel voor de benedenwindsche eilanden de volgende zouden zijn: bij heffing van 6% een verlies van ± f 2,000.—, bij 7% een onbeteekenend verlies, bij 8% een voordeel van ± f 1,600.—. Worden echter de cijfers f 96.— en f 48.— gesteld (art. 14 daarmede in overeenstemming gebracht), dan zal het resultaat ongeveer zijn: bij 6% f 1,100.— verlies, bij 7% f 800.— meer, bij 8% f 2,800.— meer.

Met de keuze van het laatste stelsel zal dan het bestaande nadeelige saldo op het totaal worden teruggebracht van f 7,500.— tot f 4,700.-.

Bij het bovenstaande is alleen rekening gehouden met de benedenwindsche eilanden; voor de bovenwindsche eilanden is een belastingvoet van slechts 5% gedacht, of 1%

Feuilleton.

REISINDRUKKEN

VAN

JAN PAUL.

IV.

Wallstreet!

Zoek die straat niet in Oranjestad op het eiland St. Eustatius, waarover we 't 'n 14 daag geleden hadden, geheel 't politiecorps bestaande uit 'n brigadier en 5 politieagenten, zou ondanks ze'n Sherlock-Holmesachtig speurdersvernuft, die straat nooit ofte nimmer ontdekken, laat staan u kunnen aanwijzen.

In 't adresboek van St. Eustatius zult ge die straat niet vinden, en wel ten eerste omdat geen onzer straten of wegen ooit zoo genoemd is, en ten tweede omdat zij daar heelemaal geen adresboek rijk zijn.

Die „Wallstreet" moet ge zoeken 'n paar duizend mijl verder over den oceaan, in 'n hartje van New-York.

Wallstreet is de beroemde businesswijk, daar wordt met millioenen gespeeld als met peperneuten.

Tusschen en over wolkenkrabbers met stcompluimen, staat 'n gebouw trotsch imponeerend als 'n Grieksche tempel met 'n heerlijke schoone facade van Corinthische kolommen.

Dat is de „New Stock Exchange", de Beurs, en elk rechtgeaard New-Yorker weet u natuurlijk te vertellen den juisten prijs van dat machtig bouwwonder. Fancy, Sir, meer dan 3 millioen dollars, Sir.

En de business is daar driemaal zoo groot als te Londen in Chapel court en vijfmaal als op de Parijsche beurs.

Fancy, Sir voor één zitplaats op onze beurs is nog niet lang geleden 97.000 dollars betaald.

Laat op een na uw oudste, die aan 't „Boeseren" is, maar eens eventjes uitrekenen hoeveel hollandsche guldens dat zijn.

Van 10 tot 3 uur klopt hier het hart van geheel de finantiëele wereld.

't Is heelemaal geen zeldzaamheid, dat in die korte uren voor millioenen aan aandeelen verhandeld worden.

Mocht ge ooit in New-York komen, vergeet dan vooral niet eens naar Wallstreet te stappen, daar kunt ge 'n pleizierig en leerzaam momentje passeeren.

Ik heb daar gestaan, perplex met groote wonderoogen voor 'n half uur op dat smalle galerijtje, neerblikkend op die woelende menschenmassa in die feeëriek schoone hal.

Mijn eerste indruk was: Je ben verkeerd, ouwe jongen; per abuis in 't gekkenhuis verzeild geraakt.

Maar neen, ik was wel degelijk terecht, dat was maar al te goed te zien aan den verrukten blik van mijn Amerikaansche cicerone.

Wat ik zag?

Menschenhoofden met haren, lang, geplakt, gescheiden, met en zonder hoeden, broeken met vouwen, jassen lang en kort, boorden hoog en blinkend wit, en daar onder en in menschen met gladgeschoren faciën, papier en potlood in rijkberingde vingeren, zwaar, als diabolo-spelende kinderen, gesticuleerende, omhoog blikkend door doublé lorgnet naar reusachtige borden met electrisch omwisselende cijfers, zenuwachtig wenkend een van de honderden in grijs uniform gestoken telegramjongens, en dan weer opeens amicaal-lendenporrend, proppengooiend, misthoorn nabootsend, gierlachend, koeiachtig loeiend, brullend met wijdgesperde rijen geplombeerde goudtanden.

Dat zag en hoorde ik.

Dat is nu 't gedoe van de „bulls and bears" op de New-Yorksche beurs.

't Deed me denken dat lawaai aan 'n combinatie van 'n veemarkt, 'n zaagmolen, en 'n over 't Rotterdamsche viaduct gaande D-trein.

Ik ben blij dat ik die vergelijking gevonden heb.

Door Wallstreet gezigzagd, en 'n

lager dan oorspronkelijk het plan was.

Wordt ten slotte nog medegedeeld, dat ook voor den grondslag paarden voor de bovenwindsche eilanden een bijzonder tarief is ontworpen, 10 Gld in plaats van 20, dan zijn in het vorenstaande uiteengezet de verschillende maatregelen, die in een bijgaande nota van wijziging zijn uitgewerkt.

De belasting op piano's tot een zeer matig bedrag verminderd; eene geringe belasting op electrisch licht (voorshands alleen op Curaçao); voor de huurwaarde den belastingvoet verhoogd, doch de aftrek eveneens; verscheidenheid van grondslagen; aan de wenschen der bovenwindsche eilanden in ruime mate tegemoetgekomen en het bestaande tekort op de totaalopbrengst van het belastingstelsel verminderd, dit alles meent de ondergeteekende te mogen kenschetsen als eene belangrijke verbetering, waartoe het Voorloopig Verslag aanleiding heeft gegeven."

DRAAIORGELS.

„Waar vele leden wegens den overlast, door daaiorgels veroozaakt, aanbevelen om de belasting minstens te verdubbelen, komt het voor, dat hiermede een doel wordt beoogd dat aan een belastingwet vreemd behoort te blijven. Eene prohibitieve belasting is een contradictio in terminis. Immers; óf het beoogde doel wordt gemist (dit is hier het waarschijnlijkste); óf het wordt bereikt, doch dan wordt het doel van de belastingwet gemist. „Eene verbodsbepaling of beperking tot bepaalde uren zou hier de logische weg zijn" maar moeilijk te bewandelen zouden wij hier bij willen voegen, ons herinnerend hoe een paar jaar geleden over een dergelijk verbod in den Kol. Raad gesproken is. Misschien was echter een afzonderlijk verbod van draaiorgels of beperking tot bepaalde uren uitvoerbaar. Het zal een ieder toch wel duidelijk wezen, dat het draaien der orgels met zijn perverse gevolgen herhaaldelijk aanleiding geeft tot misbruik maken van de zoo hoog geroemde burgerlijke vrijheid. Wij hopen dat er spoedig een dergelijke verbods—of beperkingbepaling kome, hetzij op initiatief van den Raad, hetzij ontworpen door den Gouverneur.

Dat draaiorgels een geschikten maatstaf van vertering opleveren, meent ook de Gouverneur blijkens het ontwerpen van dien grondslag, waarvan de strekking is dat de belasting zal worden gedragen door degenen, die de vertering maken, nl. de huurders. Een reden voor belangrijk zwaardere belasting ziet de Gouverneur echter niet.

VERGUNNINGSRECHT.

Des Raads betuiging van instemming met de algemeene strekking van het ontwerp is door den Gouverneur met waardeering ontvangen.

Tegen de door den Raad in overweging gegeven verhooging van het vergunningsrecht voor grossiers heeft de Gouverneur geen bezwaar en, in verband met deze en andere wijzigingen, evenmin tegen de door den Raad gewenschte verlaging van het ontworpen vergunningsrecht voor societeiten.

Wat de koffiehuizen en logementen betreft, heeft het Voorloopig Verslag de Gouverneur aanleiding gegeven tot eene nadere overweging. Zooals reeds in de Memorie van Toelichting werd opgemerkt, is de onderscheiding tusschen tapperijen enz niet geheel juist, doch is dit, nu bij het wijzigingsontwerp het beginsel (verkoop van gedistilleerd) duidelijker is uitgedrukt, practisch niet van belang dan alleen ten opzichte van het tarief. Terwijl de verordening onderscheidt tusschen tapperijen en koffiehuizen, is er in werkelijkheid geen essentieel verschil; alleen het sluitingsuur is niet hetzelfde en op dezen grond kan de Gouverneur zich wel vereenigen met het behoud van een hooger tarief voor koffiehuizen. De verordening omvat verder onder dezelfde tariefpost koffiehuizen en logementen; deze hebben hetzelfde late sluitingsuur, doch tusschen deze inrichtingen is wel een essentieel verschil. Op grond daarvan en uit overweging, dat goede logementen bevorderlijk zijn voor het vreemdelingenverkeer, komt het wenschelijk voor de logementen eenigszins van lasten te ontheffen. Wordt het vergunningsrecht daarvoor van f32.— per maand teruggebracht op de helft dan zal de finantieele uitkomst van het gewijzigde tarief zijn, dat per saldo nog ruim f800.— meer verkregen zal worden.

In het tarief is verder nog eene wijziging aangebracht, die ten doel heeft om voor de buitendistricten van Curaçao hetzelfde stelsel aan te nemen, als voor de andere eilanden ten opzichte van de tapperijen is geschied.

LOODSGELDEN.

Hetgeen in het V. V. wordt gezegd omtrent de vrijmaking van de scheepvaart heeft de volle instemming van den Gouverneur, zooals reeds kan blijken, zoowel uit de ontworpen afschaffing der scheepsongelden, als uit de voorgenomen afschaffing of sterke vermindering van verschillende heffingen ten laste van de scheepvaart bij den in— uit— en **doorvoer. De Gouverneur brengt thans bij nota van wijziging het ontworpen tarief terug tot den bestaanden voet van heffing.**

Bravo! Deze woorden zullen overal met luiden bijval worden begroet.

Wij brengen den Gouverneur oprechten dank voor deze practische wijziging. Van harte sluiten wij ons aan bij den wensch: „Waar alleen de ook den Raad gebleken moeilijkheid om geschikte aequivalenten te vinden de aanleiding is geweest tot het ontwerpen van een eenigszins hooger tarief, spreekt de Gouverneur de hoop uit, dat het ruimer vloeien der middelen, als gevolg van eene duurzame verbetering van den oeconomischen toestand, in de toekomst de mogelijkheid zal scheppen, om het tarief der loodsgelden nog te verlagen."

REGISTRATIE.

De Gouverneur vreest wellicht niet genoeg de nadruk gelegd te hebben op de practische zijde van ontwerp no. 13, die er de voornaamste beteekenis van uitmaakt; hetgeen overigens blijken kan uit den voortdurenden samenhang van dit ontwerp met de ontwerpen 14 t/m 17.

Zonder het tegenwoordige ontwerp zoude een goede regeling van de uitvoering dier andere ontwerpen veel meer voorschriften in elk dier ontwerpen noodig maken; uit een oogpunt van eenvoudige administratie verdient het ontwerp zeer zeker aanbeveling. De Gouverneur is niet in staat om bij gebreke van het tegenwoordige ontwerp op eene andere ook maar nagenoeg even eenvoudige en onkostbare wijze in de zaak te voorzien.

Voor tijdverlies voor het publiek behoeft geen vrees te bestaan; dat de Gouverneur ook hieraan de aandacht heeft gewijd, moge het ontwerp no. 17 bewijzen.

De Gouverneur kan voorts verklaren, dat het ontwerp geen uitbreiding van het personeel op de Ontvangerskantoren tengevolge zal hebben.

Hiermede vermeent de Gouverneur de beteekenis van het ontwerp nader te hebben ontvouwd en op de medewerking van den Raad te mogen rekenen.

Onze Begrooting bij den Minister.

Rekening houdende met den normalen aanwas der bevolking van het eiland Curaçao en met de uitgestrektheid van het aldaar nog voor landbouwdoeleinden beschikbaar domein, acht de Gouverneur het tijdstip niet ver verwijderd, waarop niet meer zal kunnen worden voldaan aan aanvragen van de bevolking om grond voor den kleinen landbouw. Vooral doet het gebrek aan gouvernementsgrond, die voor het genoemde doel geschikt is, zich gevoelen in de westelijke districten van Curaçao. De noodige voorziening in deze kan getroffen worden door particulieren grond aan te koopen. Het is gewenscht met dien aankoop niet te **wachten totdat de nood aan den** man is, aangezien daarvan ongetwijfeld gebruik zou worden gemaakt om hoogere prijzen te bedingen dan de grond waard is. In verband hiermede is door den Gouverneur het voorstel gedaan om hem de beschikking te geven over een krediet van f25,000, ten einde, wanneer eene goede gelegenheid zich voordoet, tot den aankoop van geschikt terrein te kunnen overgaan. De Koloniale Raad, die ter zake door den Gouverneur werd gehoord, heeft zich ten gunste van het voorstel uitgesproken. Ook de Minister kan er zich geheel mede vereenigen, weshalve evengemeld bedrag bij deze op de ontwerp-begrooting wordt gebracht.

Ter toelichting van een tweede aangebrachte aanvulling van de begrooting neemt de Minister de vrijheid te verwijzen naar de memorie van toelichting van den Gouverneur bij het ontwerp eener verordening tot intrekking van de verordeningen betreffende de organisatie der gewapende politie in de kolonie. De verordening werd in de openbare zitting van den Koloniale Raad van 2 September j.l. met 11 tegen 1 stem goedgekeurd. Zooals uit de memorie van toelichting van den Gouverneur blijkt, wordt er op gerekend, dat de militairen voor het uitoefenen van politiediensten toe te kennen toelagen jaarlijks ongeveer f 24,000 zullen bedragen. Niettemin wordt voorgesteld om ter zake voor het jaar 1908 een memoriepost uit te trekken, wijl de invoering van de reorganisatie eerst geleidelijk in den loop van dat jaar zal kunnen plaats hebben. In verband daarmede werden ook de posten ten behoeve van het thans bestaande politiekorps nog gehandhaafd.

De Minister stelt verder voor een nieuwe regeling der werkzaamheden van den inspecteur van den landbouw in West-Indië, overeenkomstig een regeling voorgesteld door den Gouverneur van Curaçao, waarmee de Gouverneur van Suriname zoomede voornoemde' inspecteur zich hebben vereenigd.

De nieuwe regeling komt hierop neer, dat de landbouwkundige in de kolonie Curaçao een zelfstandige positie zal innemen en de inspecteur zal optredren als adviseur voor den landbouw in de kolonie, ten einde zijn wetenschappelijke voorlichting te kunnen blijven geven in de gevallen, waarin de landbouwkundige die meent te behoeven.

Onder artikel 21 wordt dan gelezen als volgt:

„Toelage, reis- en verblijfkosten en fouragegeld van den landbouwkundige, zoomede bijdrage in de kosten van de landbouwinspectie in de kolonie Suriname, f 6,600.

Ten gevolge van deze wijzigingen wordt het totaal der V^e^ afdeeling betreffende Curaçao f 125 000 en het totaal van dat eiland f 521415. In het overzicht wordt achter „Curaçao" in stede van „f 496415" gelezen „f 521415, het totaalcijfer der zes eilanden f 724565" en achter de woorden „Geheele Kolonie" gelezen:

„Politie, *Memorie*"

Het eindcijfer der begrooting wordt f 915903, het bedrag van het subsidie f 349288 en het eindcijfer van de raming der middelen f 915903.

Ingezonden Stukken.

Verdient de neutrale opvoeding van het kind aanbeveling?

Deze vraag drong zich aan mij op, toen ik in de Curacaosche Courant van Vrijdag 1 Nov. ll. het verslag las van de op 30 October j.l. in een der localen van de Hendrikschool plaats gehad hebbende Vergadering van Ouders en Verzorgers van Leerlingen der Hendrikschool te Curaçao met het aan die school verbonden onderwijzend personeel, gehouden ingevolge art. 24 der Verordening regelende het onderwijs op Curaçao P. B. No. 5, 1907. Het kan zijn nut hebben, niet alleen de bovenstaande vraag, die zich aan mij opdrong, maar ook mijn antwoord daarop openbaar te maken, omdat het eene zaak geldt, die de geheele bevolking van Curaçao betreft. Na rijpe overweging was mijn antwoord ontkennend om twee redenen, waartoe ik mij kortheidshalve bepaal, ofschoon meer-

---

pracht van 'n vestibule ingezwenkt.

Zoo'n businessmannetje wilde ik eens graag in ze'n heiligdom, op ze'n kantoor in volle actie zien.

Vragende blik van 'n jongmensch in blauw uniform.

Mr. L. H. Johnson, please.

All right, sir, zeventiende verdieping.

En je stapt in 'n elevator, (lifts noemen ze die dingen daar nooit) en vóór ge fatsoenlijk je neus kunt snuiten, voel je 'n donsschok, en ge zijt 17 hoog.

Geen antichambreeren of belet vragen door jongste bedienden, mr. L. H. Johnson verschijnt aanstonds, geleidt u in zijn privé-kantoor en zegt verrukt te zijn door uw bezoek.

De man draait zich in z'n leuningstoel voor 'n bureau-ministre, beladen met paperassen omringd door telefoon, electrische belknoppen en immer tikkende telegraaf, en 'n menging van business en gastvrijheid staat op ze'n gelaat te lezen.

Ze'n linkeroog leest de laatste koers van de reepen papier, dat slangend neergolft in de hoog ronde mand.

Driekwart van ze'n rechteroog blikt vriendelijk u tegen, terwijl 't vierde part peinzend alomme zweeft.

Met ze'n linkerhand presenteert hij u 'n heerlijke havana, met ze'n rechter krabbelt hij tegelijkertijd ontelbare malen ze'n handteekening.

Met ze'n rechteroor is hij een en al attentie naar al wat ge te beweren hebt, met ze'n linker is hij als vastgegroeid in de opvanger van zijn bureautelefoon, waaruit klanken u zegenzoemen als 't losbarsten van 'n torpedo mijlen diep onder zee.

Well, well, ben je 'n Hollander, en onderzoekend glijdt ze'n heele rechteroog langs mijn pantalon en net geschoeiden voet, en lezen kan ik in dien blik „hé, hoe vreemd, geen bolbroek en geen klompen."

Ja, vervolgt mr. L. H. Johnson, Holland is a splendid countrey, maar ik dacht......

De telefoon-girl verschijnt.

'n Paar all right's, en ze verdwijnt.

Say... Ik dacht, dat ge 'n Amerikaan waart. Weet je...

De boekhouder verschijnt.

'n Paar hierogliefen en hij verdwijnt.

Say... Weet je, omdat ik dacht dat alle Dutchmen...

De lady-typist verschijnt.

'n Blik op 't papier, 'n paar notities en ze verdwijnt.

Say... omdat ik dacht, dat alle Duchtmen corpulent waren, en u is meer de type van 'n Yankee. Amerika...

De jongste bediende verschijnt met 'n glas cacao-cola.

Onder 't naar binnen zwelgen van dat verfrisschend, zenuwkalmeerend vocht:

Say... Amerika is 'n groot land, is not it? Over 'n jaar of wat...

'n Woman-clerk verschijnt.

Advies in 't opkoopen van shares. Die en die tegen zooveel. All right! Woman-clerk verdwijnt.

I say... Over 'n jaar of wat is New-York grooter, machtiger, meer bevolkt dan Londen. The largest city in the world, the most...

'n Blond jongmensch in uniform, beladen met de juist aangekomen mail, verschijnt.

Put it down; thanks!

't Jongmensch verdwijnt.

Nooit van mijn leven zoo vliegensvlug brieven zien openen en doorkijken.

Yes, I say, the most powerful, the most...

Caramba! All right!

De tusschen Mr. L. H. Johnson's lippen bengelende sigaar maakt 'n tuimel. Slecht weer op til.

Alles is nu in actie, electrische bellen rinkelen omhoog en omlaag, 't hallóo'd van alle kanten in telefoon en spreekbuis, 't telegraafpinnetje tikt krassig woeiend, mannetjes loopen met de krul uit hun lokken heen en weer, en met 'n „Excuse me" gooit Mr. L. H. Johnson ze'n hoed op ze'n achterhoofd, elevatort pijlsnel omlaag, springt in ze'n automobiel, duwt ze'n chauffer 'n Hurry up! Full speed! toe, en weg is ie.

Ik pakte toen ook mijn deukhoedje, wandelde kalm door rijen typewritende dames en o. a. ook langs 'n chic jongmensch, dat druk bezig was 'n Elliott-adresseer-machien te bespelen.

Eventjes interviewen, dat zit zoo in me.

Hoeveel diverse adressen kunt ge in 'n uur klaarspelen, sir? 'n Paar honderd?

Beg pardon, sir, about four thousand!

Ik zei niets meer, stapte in de elevator, en verdween in de overdonderende drukte van Wall- en Broadstreet als 'n baccil in 'n emmer ongekookt Maaswater.

JAN PAUL.

Rotterdam, 12 Oct. '07.

dere redenen voor dat ontkennend antwoord pleiten. Eerstens verdient de neutrale opvoeding van het kind geen aanbeveling, omdat zij uit haren aard gebrekkig en ontoereikend is. In dit opzicht staat de neutrale opvoeding met het neutraal onderwijs op ééne lijn. Evenmin als het neutraal onderwijs, houdt de neutrale opvoeding geen rekening met de verhouding, waarin het kind, als schepsel, tot zijnen Schepper staat. Zij houdt geen rekening met de onsterfelijke ziel van het kind, noch met deszelfs bestemming tot een eeuwig geluk hiernamaals.

Dientengevolge laat zij de voornaamste vraagstukken, die tot de volkomen zedelijke vorming van het kind behooren, onbesproken, en al schermt zij onophoudelijk met het woord: „zedelijke vorming", zij zegt niet bepaaldelijk, en kan het wellicht niet zeggen, waarin eigenlijk het zedelijk goede van het kind bestaat. Voor iemand, die God als zijnen Schepper erkent, bestaat het zedelijk goede van den mensch, behalve in de ontwikkeling zijner verstandelijke vermogens, in de vorming van zijn hart door de naleving der tien geboden Gods, waaraan de zedenwet of de natuurwet ten grondslag ligt, die der menschelijke natuur is ingeschapen en daarom iederen mensch het bewustzijn geeft van zijne zedelijke waarde. Voor den Christen, die in Jesus Christus zijn goddelijken Heiland aanbidt, bestaat het zedelijk goede van den mensch ook nog in de toepassing der christelijke waarheden op zijn levensgedrag. Maar waarin stelt de neutrale opvoeding, die God van haar gebied afweert, die de verhouding van het kind tot zijnen schepper ignoreert, en zijne bestemming tot een eeuwig geluk hiernamaals doodzwijgt, waarin stelt die ongodsdienstige opvoeding het zedelijk goede van het kind? In het boven aangehaald verslag wordt wel gezegd, dat er bijna overal in de beschaafde wereld verbazend veel gedaan wordt voor de lichamelijke en geestelijke vorming van het kind; dat die vorming ten doel heeft het kind geschikt te maken voor den strijd om het bestaan, zoowel op materiëel als op moreel gebied, dien het later te strijden heeft; dat het van groot belang is, dat in de voorgeschreven vergaderingen der onderwijzers besprekingen plaats hebben, die de opvoeding, het streven naar de meerdere beschaving en de hoogere zedelijke vorming van het kind, raken. Maar wat wordt er eigenlijk door die woorden: „geestelijke vorming", „meerdere beschaving en hoogere zedelijke vorming van het kind" verstaan? Verplaats ik mij op neutraal gebied, sluit ik God buiten, breek ik het verband, waardoor het kind, als schepsel, met zijn Schepper is verbonden, denk ik zijne bestemming tot een eeuwig geluk hiernamaals weg, dan zie ik in die schoonklinkende woorden niets anders dan vage termen, waaraan elkeen een begrip en beteekenis kan verbinden, zooals hij goedvindt, dan schijnen mij die uitgelezen woorden, holle klanken toe, die alles kunnen beteekenen, en daarom niets zeggen. Of zou men misschien door die meerdere beschaving en hoogere zedelijke vorming van het kind, te verstaan hebben, dat het ingeleid wordt tot de wereldbeschouwing en levensopvatting zonder God, die helaas onder de hoogere standen meer en meer veld windt? Maar die ongodsdienstige levensopvatting en wereldbeschouwing mag zich niet den titel aanmatigen van de meerdere beschaving en de hoogere zedelijke vorming, omdat zij het waardiger deel, de onsterfelijke ziel, en de hoogere bestemming, het eeuwig geluk van het kind, niet omvat. Uit dien hoofde is de neutrale opvoeding van het kind gebrekkig en verdient zij derhalve geene aanbeveling.

De tweede reden, waarom de neutrale opvoeding van het kind geen aanbeveling verdient, is meer van plaatselijken aard. Het komt mij voor, dat de neutrale opvoeding van het Curaçaosche kind zedelijkerwijze onuitvoerbaar is.

Curaçao heeft, behalve een klein getal Israëlieten, een christelijke bevolking, waarvan ± vier vijfdegedeelten Roomsch Katholiek zijn. Nu wordt in het hiervoren aangehaald verslag gezegd „Opvoeding in de school dus zoowel als in huis, maar nimmer mag uit het oog worden verloren, dat beide immer met elkaar samen moeten gaan en elkander aanvullen. Daarom moet er een hechte band bestaan tusschen school en huis. En om dezen band te bevestigen dient er samenwerking te bestaan tusschen beide en naar die samenwerking moet zooveel mogelijk worden gestreefd." Het behoeft niet gezegd, dat tot het leggen van een onderlingen band, en het samenwerken van meerdere personen gelijkheid van denken, van gevoelen en van streven wordt geëischt. De bevolking van Curaçao echter, over het algemeen genomen, denkt noch gevoelt op neutrale wijze, en is ook niet in haar streven neutraal

Daarom acht ik het een ijdele illusie zich voor te stellen, overeenstemming, harmonie en samenwerking te zullen zien tusschen de christelijke bevolking van Curaçao en de voorstanders van de neutrale opvoeding.

De bevolking van Curaçao hecht aan God, haren Schepper, en naast haar ijveren voor tijdelijke welvaart, wenscht en streeft zij ook naar hoogere bestemming, haar eeuwig geluk hiernamaals. Daarom is zij noch van neutraal onderwijs, noch van neutrale opvoeding gediend, die God en de eeuwige bestemming van den mensch zoo niet loochenen, dan toch ignoreeren en doodzwijgen. Hieraan is de klacht toe te schrijven, * die ook in het verslag voorkomt, dat er dikwijls ouders zijn, die in de onderwijzers meer vijanden, dan Vrienden zien, of beter: willen zien, van hunne kinderen. En waar dit het geval is, daar kan er van samenwerking geen sprake zijn. Ofschoon wij deze conclusie van de onmogelijkheid der samenwerking beamen, kunnen wij toch niet instemmen met de bewering, dat er dikwijls ouders zijn, die in de onderwijzers vijanden zouden zien van hun kind. Niet den onderwijzen, maar de neutrale opvoeding zijn zij vijandig. Wetende, dat zij aan God verantwoording verschuldigd zijn voor de ziel en de eeuwege zaligheid van hun kind, verafschuwen zij de godsdienstlooze opvoeding, en onttrekken zich aan hen, die daarvoor propaganda maken, zonder hun evenwel vijandig gezind te zijn. De klacht, bevestigt slechts mijne bewering, dat de neutrale opvoeding van het kind te Curaçao zedelijkerwijze onuitvoerbaar is en daarom geen aanbeveling verdient.

W. G. van Baars
rector.

* Wij zijn overtuigd, dat Zeereerw. Inzender, hier geheel en al verkeerd werd ingelicht.

RED. AMIGOE.

CORRESPONDENTIE.

Bonaire 4 Nov. 1907.

Bij een Z-W. wind die in den vroegen morgen kwam opzetten zijn een golet „Gallarda" en een balandra „Bella Cecilia" op strand gezet. De Golet heeft een belangrijke schade ± f 500; de andere heeft wel eenige schade maar toch niet zoo groot.

—Het heeft hier zwaar geweerlicht en gedonderd maar er is weinig regen gevallen. Ook Zaterdag was de regen van weinig beteekenis.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Inspectiereis.

Met H. M. Pantserdekschip *Gelderland* is de Gouverneur gisteren morgen naar de Bovenwindsche eilanden vertrokken. De Heeren Schoolopziener en Landbouwkundige maakten de reis mede

De Gouverneur zal per *Christiansted* terugkeeren, daar de *Gelderland* uitblijft tot een paar dagen voor Kerstmis.

El Tiempo.

Weder dook verleden Zaterdag een nieuw weekblad op uit den vruchtbaren Curaçaoschen bodem. Moge een geregelde besproeiing het teedere plantje in 't leven houden, 't belooft iets goeds te worden.

Regen.

Van Zondag op Maandag barstte weder een hevig onweder los boven ons eiland. Wij vreesden, dat sommige kraakslagen raak waren geslagen, maar later vernamen wij, dat een slag vlak bij het rif in zee sloeg. een ander het dak van een oud huisje ten Noorden van Jonkbloed vernielde, terwijl nog een derde slag op de landerijen van Groot Kwartier moet zijn gevallen.

Persoonlijke ongelukken, kwamen niet voor noch werd groote stoffelijke schade toegebracht.

In de stad werd op het fort 49 m.M. regen gemeten. op Sta. Rosa 44 mM. maar oogenschijnlijk heeft het hooger op en ook in de Benedendistricten zwaarder geregend. Op vele plaatsen ging men aan het planten.

Landbouwvergadering.

De Algemeene Vergadering der „Curaçaosche Maatschappij, Woensdagavond op de bovenzaal der Societeit „de Gezelligheid" gehouden was niet erg druk bezet. Toen de Gouverneur met adjudant was binnengeleid opende de Voorzitter de vergadering en werden de notulen der vorige algemeene vergadering voorgelezen en goedgekeurd. Daarna werd het rapport der Commissie, benoemd om de Rekening over 1906 te onderzoeken, voorgelezen en die Rekening accoord bevonden. Nu nam de Voorzitter het woord ter aanbeveling van het houden eener kleine tentoonstelling, hoofdzakelijk ten doel hebbende de resultaten van den invoer van Teneriffe-geiten, reeds gedurende vier jaren beproefd, na te gaan. Een kort programma werd door een Secretaris Voorgelezen, waarna sen Commissie van voorbereiding benoemd werd.

De Voorzitter deelde vervolgens mede, dat de onkosten voor de vlechtcursussen te hoog liepen, in twee jaar tijds werd bijna 4000 Gld. uitgegeven, zoodat de Maatschappij op deze wijze niet voort zal kunnen gaan met de ontwikkeling dezer volksindustrie te steunen. Uit gebrek aan middelen zal de Maatschappij zich verplicht zien voor het vervolg de vlechtindustrie meer aan particulier initiatief over te laten, of er moest een middel gevonden kunnen worden, waarmede de Maatschappij zonder verzwaring van lasten gevolg zou kunnen geven aan haar goeden wil om deze industrie te blijven steunen.

Van verschillende zijden hoorde men nu klagen, dat het toch jammer zou wezen, zoo deze industrie, in het begin pas van hare ontwikkeling, aan zich zelf zoude moeten worden overgelaten. Dat zou gelijk staan met het laten verloopen dezer industrie.

De Weleerw. Parer WAHLEN verzocht hierop het woord en deelde aan de vergadering mede, dat het hem persoonlijk bekend was, dat de fijnere strohoeden van Curaçao zeer in trek waren in het buitenland. Herhaaldelijk kwamen aanvragen in tot het opkoopen van kleinere partijen. Groote bestellingen bleven tot dusverre uit, omdat er vooralsnog niet aan voldaan kon worden. Een paar weken geleden werd door een huis te Rotterdam, dat in betrekking staat met Londen en Parijs, gevraagd binnen hoeveel tijd een proefzending van een paar honderd dozijn fijnere hoeden geleverd kon worden. Na onderzoek bleek, dat niet meer dan 50 fijne hoeden per week zouden kunnen worden afgewerkt.

De uitvoering van deze eene, kleine proefbestelling zou dus alleen reeds een geheel jaar vorderen. Bijna te gelijkertijd met deze aanvrage uit Rotterdam, kwam een dergelijke aanvrage uit Parijs. Men kon, helaas, niets anders doen dan antwoorden, dat men zich voorloopig tot niets kon verbinden, maar zooveel hoeden zou sturen als er gemaakt konden worden.

Wat blijkt nu uit deze feiten? Dat er nog lang niet voldoende fijnvlechtsters op Curaçao zijn. Dat de vlechtcursussen dus niet mogen ophouden te bestaan, maar in tegendeel vermeerderd en uitgebreid moeten worden.

Hoe zal dit nu mogelijk wezen, zonder de Maatschappij op kosten te jagen, welke zij niet dragen kan? Pater WAHLEN stelt voor, dat de Maatschappij, welke tot dusverre alles gratis deed, voortaan ook een kleine vergoeding zou ontvangen van iederen hoed, die verkocht wordt. Voor duurdere hoeden meer, voor lagere soorten minder. Nooit om winst te maken, maar alleen om de onkosten te dekken. De verkoop zal daar niet onder lijden, want de Curaçaosche hoeden zijn zeer laag in prijs.

Op dergelijke wijze zal het der Maatschappij misschien mogelijk wezen voort te gaan de ontwikkeling der fijnere vlechtmethode te blijven bevorderen.

Algemeen vond dit plan bijval. Een commissie zal benoemd worden om zich speciaal met deze industrie bezig te houden, terwijl deze commissie dan onmiddellijk de hoeden kon opkoopen als ze vervaardigd waren. Wanneer de vlechtsters voortaan onmiddellijk geld ontvangen en niet weken lang op den verkoop van haar hoeden behoeven te wachten, zal dit de snellere ontwikkeling dezer industrie zeer zeker nog meer in de hand werken.

Deze commissie zal dan ook altijd hoeden in voorraad hebben, zoodat ook de kleinere bestellingen sneller kunnen worden uitgevoerd en men juister zal kunnen berekenen, wanneer Curaçao gereed zal zijn om ook aan grootere bestellingen te voldoen.

Plaatsgebrek verhindert ons het verdere verloop dezer vergadering op te nemen.

M. S. C.

Zaterdag jl. had de aangekondigde voorstelling plaats in het Militair Te Huis.

Onder de talrijke aanwezigen werden opgemerkt de Commandant van H. M. *Gelderland* met zijn officieren, Baron VAN ASBECK, benevens de officieren van het garnizoen met hunne dames.

Onmiddellijk nadat de kapitein-commandant der troepen en van het garnizoen, de WelEd. Gestr. Heer, J. E. HINRICHS, de zaal was binnengetreden, nam de voorstelling een aanvang.

Het programma bestond uit 15 nummers, waarbij wij in hoofdzaak vermelden de seance van den amateur–goochelaar ROULET, de Hollandsche Humorister en Parodister, en de Moderne Muzikale Attractie.

De spelers waren goed voor hun taak berekend.

De piano-partij was in handen van den Heer BOSKALJON Jr. Buiten bracht de Garnizoenskapel, onder de leiding van haar kapelmeester, den heer J. P. BOSKALJON, zijn welklinkende medewerking door vele opgewekte muziekstukken.

De uitvoering was circa 11 uur geëindigd en is weder zeer goed geslaagd. Het geheel stond onder leiding van den conducteur der Artillerie, den heer H. MANUEL.

Advertentien.

GEHUWD.

H. P. de Koenen

Officier Machinist der 2 kl: K. M.

MET

H. G. W. H. Appel

die beiden, ook namens de familie, hartelijk dank zeggen voor de vele blijken van belangstelling bij hun huwelijk ondervonden.

7 November 1907.

Drukker :

ALFREDO F. SINTIAG.